

EUROOPAN KOMISSIO
Aluepolitiikan pääosasto

OHJEET RAHASTOJEN YHTEENSOVITTAMISESTA VASTAAVALLE KOMITEALLE (COCOF)

TAANNEHTIVAN EU-TUEN KÄSITTELYSTÄ KAUDELLA 2007–2013

VASTUUVAPAUSLAUSEKE:

”Tämä on komission yksiköiden laatima valmisteluasiakirja. Siinä tarjotaan sovellettavaan EU:n lainsäädäntöön pohjautuvia teknisiä ohjeita viranomaisille, alan toimijoille, tuensaajille tai mahdollisille tuensaajille ja muille koheesiopolitiikan seurantaan, valvontaan tai täytäntöönpanoon osallistuvilla tahoilla tätä alaa koskevien EU:n sääntöjen tulkintaa ja soveltamista varten. Asiakirjan tavoitteena on selittää ja tulkita kyseisiä sääntöjä toimenpideohjelmien täytäntöönpanon helpottamiseksi ja hyvien käytäntöjen edistämiseksi. Ohjeet eivät kuitenkaan rajoita unionin tuomioistuimen ja unionin yleisen tuomioistuimen tulkintoja tai komission päätöksentekotavan kehittymistä.”

I. JOHDANTO

1. Taannehtivalla tuella tarkoitetaan sitä, että hallintoviranomainen myöntää EU:n tukea toimelle, jolle on jo aiheutunut menoja kansallisista lähteistä tai joka on saatettu loppuun ennen kuin EU:n tukea on virallisesti haettu tai myönnetty. Jäljempänä tästä käytetään nimitystä ”taannehtiva EU-tuki”.
2. Komissio ei kannata taannehtivaa EU-tukea, koska tällaiseen tukeen liittyy runsaasti riskejä, kuten jäljempänä selostetaan. Näissä ohjeissa luetellaan ne säännöt, joihin hallintoviranomaisten olisi kiinnitettävä erityistä huomiota, jos ne sisällyttävät toimintaohjelmiin taannehtivia toimia.
3. Taannehtiva EU-tuki olisi erotettava selvästi ohjelman ”ylivaraamisesta” eli siitä, että toteutettavaksi kaavailtujen hankkeiden volyyymi ylittää ohjelman rahoituksen määrän. Kun jäsenvaltiot harjoittavat ylivaraamista,¹ valitaan, kehitetään ja toteutetaan ylimääräisiä hankkeita alusta lähtien tarkoituksena noudattaa toimintaohjelmaan sovellettavia vaatimuksia. Komission yksiköt ovat useaan otteeseen rohkaisseet hallintoviranomaisia harkitsemaan ylivaraamista rakenne- ja koheesiorahastojen käytön maksimoimiseksi, koska siihen – toisin kuin taannehtivaan rahoitukseen – ei liity niin paljon riskejä ja haittoja.

II. KOMISSION KANTA TAANNEHTIVAAN EU-TUKEEN

4. Vaikka taannehtivaa EU-tukea ei lainsäädännössä nimenomaisesti kielletäkään, komissio ei suosittele sen käyttöä. Yhteisrahoitusta varten taannehtivasti valitut toimet aloitetaan tai toteutetaan usein ilman, että ne olisi nimenomaisesti yhdistetty ohjelman tavoitteisiin ja EU:n tukeen liittyviin erityisiin oikeudellisiin vaatimuksiin. Tämän vuoksi niihin liittyy suuri riski, ettei asiaan liittyviä unionin ja kansallisia sääntöjä noudateta. Jäsenvaltioiden olisi oltava tietoisia siitä huomattavasta riskistä, joka liittyy tukikelvottomien menojen ilmoittamiseen komissiolle, ja niille mahdollisesti siitä koituvista seurauksista.
5. Jos hallintoviranomaiset päättävät käyttää taannehtivaa rahoitusta, on niiden vastuulla varmistaa, että rahastoista rahoitetut toimet ovat perussopimuksen määräysten ja sen nojalla annettujen säädösten mukaisia (asetuksen (EY) N:o 1083/2006 9 artiklan 5 kohta), että rahoitettavat toimet valitaan toimenpideohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti ja että toimet ovat koko niiden täytäntöönpanoajan niitä koskevien unionin ja kansallisten sääntöjen mukaiset (asetuksen (EY) N:o 1083/2006 60 artiklan a alakohta). Ennen kuin hallintoviranomainen päättää tällaisten toimien tukemisesta toimintaohjelman puitteissa, sen on määritettävä, ovatko ne täysin kaikkien määräysten ja säännösten mukaisia.

III. TAANNEHTIVAAN EU-TUKEEN LIITTYVÄT RISKIT

6. Hallintoviranomaisen sekä todentamis- ja tarkastusviranomaisten vastuualoillaan on tarkastettava, että taannehtivissa toimissa noudatetaan **kaikkia soveltuvia sääntöjä**.

¹ Näin toimitaan tavallisesti julkisten palvelujen tarjoamisen tai infrastruktuurin yhteydessä, kun näiden palvelujen tai tavaroiden kysyntä tunnetaan ja kansalliset tarpeet ja investointiohjelmat saattavat ylittää EU:n tukemien ohjelmien volyymin.

7. Taannehtivien toimien luonteen vuoksi viranomaisten olisi kiinnitettävä erityistä huomiota seuraavien sääntöjen noudattamiseen:

(a) Menojen tukikelpoisuutta koskevat säännöt

- Asetuksen (EY) N:o 1083/2006 56 artiklan 1 kohdan mukaisesti menojen tukikelpoisuus alkaa kaudella 2007–2013 päivänä, jona toimenpideohjelma esitetään komissiolle, tai 1. tammikuuta 2007 sen mukaan, kumpi on aikaisempi. Tuensaajan ennen tukikelpoisuuden alkamista maksamat menot eivät näin ollen ole tukikelpoisia.
- Toimet, jotka on saatu päätökseen² ennen tukikelpoisuuden alkamispäivää, eivät ole tukikelpoisia (asetuksen (EY) N:o 1083/2006 56 artiklan 1 kohta).
- Jos toimenpideohjelmaan lisätään sitä asetuksen (EY) N:o 1083/2006 33 artiklassa tarkoitettulla tavalla tarkistettaessa uusi asetuksen (EY) N:o 1828/2006 liitteessä II olevan A osan taulukossa 1 tarkoitettu menoluokka, kaikki tällaiseen luokkaan kuuluvat menot ovat tukikelpoisia siitä päivästä, jona toimenpideohjelman tarkistamista koskeva pyyntö toimitetaan komissiolle.

(b) Seurantakomitean vahvistamat valintaperusteet:

- Menot ovat tukikelpoisia ainoastaan, jos ne ovat aiheutuneet kyseessä olevan ohjelman hallintoviranomaisen päättämistä tai vastuulla olevista toimista seurantakomitean vahvistamien perusteiden mukaisesti. Hallintoviranomaisen on varmistettava, että toimi valitaan sovellettavia valintaperusteiden mukaisesti. Sovellettavat valintaperusteet ovat pääsääntöisesti ne, jotka ovat voimassa, kun toimi valitaan saamaan EU:n tukea.

(c) Unionin ja kansalliset säännöt, etenkin seuraavien noudattaminen:

- i. julkisia hankintoja koskevat säännöt
- ii. valtioneuvoston säännöt mukaan luettuna tuen kannustinvaikutus
- iii. ympäristösäännöt, syrjimättömyyssäännöt, mukaan luettuina esteettömyyttä ja sukupuolten tasa-arvoa koskevat periaatteet
- iv. tiedottamis- ja julkisuussäännöt
- v. asiakirjojen saatavuutta koskevat vaatimukset: asiakirjat on pidettävä saatavilla kolmen vuoden ajan sulkemisen jälkeen asetuksen (EY) N:o 1083/2006 90 artiklan mukaisesti
- vi. tuloja tuottavia hankkeita koskevat säännöt (asetuksen (EY) N:o 1083/2006 55 artikla)

² Päätökseen saadun toimen määritelmästä ks. asetuksen (EY) N:o 1083/2006 88 artiklan 1 kohta ja COCOF-komitealle osoitettu osittaista sulkemista koskeva ohjeasiakirja (COCOF 08/0043/03-EN, s. 3):

Asetuksen (EY) N:o 1083/2006 88 artiklan 1 kohdan (sellaisena kuin se on muutettuna) mukaisesti toimia pidetään päätökseen saatuna, kun niiden mukaiset työt on tosiasiallisesti suoritettu ja niiden osalta tuensaajien kaikki menot ja vastaava julkinen rahoitusosuus on maksettu.

Toimea voidaan siis pitää päätökseen saatuna, kun kaikki seuraavat perusteet täyttyvät:

- työt on tosiasiallisesti suoritettu (toimen päätökseen saamiseksi ei tarvita lisätoimia)
- tuensaajien kaikki menot on maksettu (tuensaajan ei enää tarvitse suorittaa maksuja)
- julkinen rahoitusosuus on maksettu tuensaajalle (tuensaajalle ei enää tarvitse suorittaa maksuja).

- vii. toimien pysyvyyttä koskevat säännöt (asetuksen (EY) N:o 1083/2006 57 artikla)
- viii. kansalliset säädökset tai strategiset tai ohjelma-asiakirjat (kansallinen strateginen viitekehys, erityiset ohjelmia koskevat säännökset tai määräykset), joissa asetetaan EU:n tukea koskevat ehdot
- ix. asetuksen (EY) N:o 1828/2006 13 artiklan 2 kohta, jossa edellytetään kykyä osoittaa milloin tahansa, että kaksinkertaista rahoittamista ei ole tapahtunut.³

Tiedotukseen ja julkisuuteen sovellettavia EU:n tukea koskevia ehtoja on noudatettava siitä päivästä, jolloin toimi valitaan saamaan EU:n tukea.

(d) **varainhoito- ja valvontamenettelyt**, myös seuraavien noudattaminen:

- i. kirjausketjua koskevat vaatimukset
- ii. asetuksen (EY) N:o 1083/2006 60 artiklan b alakohta ja asetuksen (EY) N:o 1828/2006 13–17 artikla, jotka koskevat hallintoviranomaisen tekemiä ilmoitettujen menojen tarkastuksia paikan päällä tehtävät tarkastukset mukaan luettuina
- iii. riippumattomia tarkastuksia koskeva asetuksen (EY) N:o 1083/2006 62 artikla.

Hallintoviranomaisen on huolehdittava siitä, että kaikkia taannehtivien toimien osarahoittamista koskevia säännöksiä ja ehtoja on noudatettu ja että tuensaajille (ja tapauksen mukaan lopullisille tuensaajille) ilmoitetaan EU:n tuesta heti, kun toimi on valittu saamaan EU:n tukea. Jollei hallintoviranomainen ole tarkkaan selvittänyt edellä esitettyjen vaatimusten noudattamista, asianomaiselle toimelle ei pitäisi kaavalla EU:n tukea. Hallintoviranomaisen olisi varmistettava, että asianomaisille toimille tehdään asianmukaiset hallinnolliset tarkastukset, joissa otetaan huomioon toimiin liittyvät riskit. Sitä varten hallintoviranomainen voi hyvän toimintamallin mukaisesti tehdä tiivistä yhteistyötä kansallisten tarkastusviranomaisten kanssa taannehtiviin toimiin liittyvissä jatkotoimissa, huolehtia toimien sujuvasta yksilöimisestä ja ilmoittaa tarkastusviranomaiselle tarkat tiedot toimien olemassaolosta ja koosta.

Ennen kuin todentamisviranomainen todentaa näihin toimiin liittyvät menot komissiolle, sen olisi asetuksen (EY) No 1083/2006 61 artiklan b alakohdan ii alakohdan mukaisesti tarkastettava, että ilmoitetut menot ovat unionin ja kansallisten sääntöjen mukaiset ja aiheutuneet toimenpideohjelmaan sovellettavien perusteiden mukaisesti rahoitettaviksi valituista toimista, jotka ovat unionin ja kansallisten sääntöjen mukaiset.

Komissio pitää kaikkia toimia, jotka eivät ole sovellettavien sääntöjen mukaisia, sääntöjenvastaisina ja tekee vastaavat rahoitusoikaisut.

³ Asetuksen 13 artiklan 2 kohdan mukaisesti hallintoviranomaisen tarkastuksiin on sisällyttävä menettelyt, joilla vältetään menojen rahoittaminen kahteen kertaan muista yhteisön hankkeista tai kansallisista hankkeista sekä muilla ohjelmakausilla. Kokemus on osoittanut, että kansallisen hankkeen tai ohjelman yhteydessä aloitettu toimi on joissain tapauksissa valittu saamaan EU:n tukea ja samalla säilytetty osana kansallista hanketta tai ohjelmaa. Hallintoviranomaisten on siksi varmistettava että samoja samaan toimeen liittyviä menoja ei todenneta ja korvata kahteen kertaan eli kerran kansallisen tai alueellisen hankkeen ja toisen kerran rakenne- tai koheesiorahaston ohjelman yhteydessä.